PosteRestante ★

Medlemsblad för
Nils Ferlin-Sällskapet
Nr 2 1985

Ferlin-tallrik nr 5 kommer ut i november.
Se sid 21

Omslagsbilden: teckning av Nils Ferlins systerson, konstnären Bertil Hladisch.

Kära medlemmar

Det är en ny, spännande och stimulerande uppgift, som ligger framför mig — att vara Nils Ferlins-sällskapets ordförande.

Ingegerd Granlund, Sällskapets första ordförande, var en kär och nära vän till Nils Ferlin. Med iver och entusiasm hjälpte hon till att bygga upp sällskapet och öka medlemsantalet från några hundra till närmare 2 000. Hennes mål var att hedra "brodern" skalden och vännen.

1974 övergick ordförandeskapet till Sandro Key-Åberg, som två år tidigare hade fått ett välförtjänt Ferlin-pris. Nu fördes talan av en diktarbroder, som i ord och gärning ville främja lyriken i vårt Sällskap. "Att vara medlem i Ferlinsällskapet är därför inte bara" skriver han som nybliven ordförande," en gärd åt en stor skalds minne, det är också att hävda poesins värde, att försvara dess liv nu och här, att hjälpa till att hålla det poetiska samtalet mellan människor levande ovh verksamt."

Detta är viktiga ord för vårt Sällskap — att dels ha beundran för Ferlins diktning, dels kärleken till poesin över huvud taget som en sammanhållande länk. Att verka i denna riktning är en stor sak, som jag hoppas Sandro Key-Åberg hjälper oss med även som styrelseledamot.

Den entusiastiska skaran av dem som kände Ferlin tunnas alltmer ut med åren. En ny generation av medlemmar håller på att växa fram, som endast mött Ferlin genom hans diktning. Till dessa kan jag själv räknas. Jag har aldrig som Ingegerd Granlund träffat Ferlin och bär heller inte som Sandro Key-Åberg diktens trollspö i min hand. Men jag har under många år studerat Nils Ferlins diktning, botaniserat i utkast och manuskript, recensioner och tidningsalster, lyssnat på Ferlin-författade texter på grammofon och ljudband, ja över huvud taget nyfiket undersökt allt jag kunnat komma över som rör Ferlins liv och dikt. På detta sätt har jag kanske lärt känna diktaren och hans verk. Min önskan är, att jag skall kunna dela med mig av denna bekantskap till alla Nils Ferlin-vänner.

Er

Jonny Westerst

Maria Wine — noga med orden

Foto: Berndt Klyvare

"Du är en möjlighet
en möjlig kvinna..."

Så skrev Artur Lundkvist i diktcykeln"Sången om kvinnan" i sin diktsamling "Korsväg", 1942.

Mycket i den genomreflekterade dikten — "...nu är det tid för din förvandling, / tid att du i sanning föder dig själv, / efter att du uppfyllt världen med ditt födande. Nu / är steget att taga: bort från eko och spegling!..." — mycket pekade på *Maria Wine*, hans livskamrat sedan1936.

De sammanlever alltjämt. Och det märkliga är — fast det är kanske inte så märkligt — att hon genom åren bevarat sin integritet, sin självständighet som diktare.

Hon är en stark personlighet, som övervunnit den stora svårigheten att övergå från ett modersmål till ett nytt språk.

Våren 1942 publicerades hennes första dikter — eller skall jag kanske säga hennes första av henne själv godkända dikter — i den litterära kalendern *Horisont*; där för övrigt Ragnar Thoursie gjorde sin märkliga poetiska debut.

Diktsviten i Horisont började med ett slags åkallan:

"Ingen dröm får väcka min klosterslummer,
ingen hand får smeka min bleka kind,
natten är lång och dagen en längtan efter
natten..."

Men nattens drömmar efterträddes av verklighetens vardagskravs

Och det är där — känner jag, som haft förmånen att följa Maria Wines författarskap, i dikt ochi självbiografisk prosa — hon blir angeläget nära.

Mer och mer blir hon, utan att släppa ett uns av den sensuella närvaron, en tydlig lärodiktare:

"Du ska alltid minnas
uppsträckandets vingsträckande fågel
i din kropp"
Ifrågasätt inte vem av er som gav mest / eller vem som tog mest. / Vågen är fiende till kärleken.

På en av de många anteckningslappar som ligger omkring mig när det är klart att *Maria Wine* får årets *Nils Ferlin-pris* — och jag har läst alla hennes böcker om igen — står det:

En varm mänsklig röst, som talar allvarsamt om sådant som rör oss in i det intimaste; som manar till tankfullhet. Glöm inte att citera dessa rader:

Vi måste med all vår styrka och ömhet
beskydda glädjens lilla snigel
som upplyser vår vardag än.

Det har jag nu inte glömt.

Aldrig glömmer jag hennes vädjan: att vara noga med orden, som betyder så mycket i vår samvaro.

Skönheten i hennes språk är stor, men inte bedövande. Den lägger sig aldrig över kravet på omtänksamhet.

Snart utger bokförlaget Bra Böcker en antologi, ett urval av Maria Wines ljusa och mörka kärleksdikter. Läs gärna dem. Men unna er också att gå till biblioteket och låna hem allt vad hon skrivit.

Möt: en möjlig kvinna — en möjlig medmänniska.

Axel Liffner

DET BEHÖVS ORD

av Maria Wine

Det behövs ord, nya ord!
ord som inte förstenar eller förråar
ord som inte låter sig dödas utan håller sig levande och raka som träd i stormigt väder
ord som upplöser vardagens monotoni, föder inomhussol i regngrå dag
ord skarpa som yxhugg, väckande men ej sårande, färgrika som en konstnärs väl använda palett, varnande som trädens sus inför in annalkande storm

Det behövs ord, nya ord!
ord som djärvs stå nakna och ensamma, envisa och visa ord som utstrålar kraft och styrka
ord som inte överger de gamla orden utan sammansmälter med dem, ord som stöder varann såsom pelare stöder tak, käpp stöder gammal man,
överge inte orden, hedra de gamla och välkomna de nya: det behövs ord, nya ord som berikar vårt språk: språket vårt starkaste vapen mot allt som hotar med utplåning —

Min fågel

En dikt till livskamraten Artur Lundkvist

av Maria Wine

Min fågel har nästan förlorat lusten att sjunga
han vistas allt oftare i minnenas lövsal
jag läser i hans ena öga en namnlös längtan
i hans andra öga en sorg så djup
att jag gråter blod

Min fågel har nästan förlorat lusten att flyga
att erövra höjd och djup
han svävar allt längre och längre bort
i fantasins vidsträckta rymd
min fågel är sårad:
han kväver sin gråt
och jag kväver min

Min fågel och jag vistas för det mesta i sorgens bo
ibland lämnar jag boet för att plocka
livgivande frön åt min fågel
jag lånar honom mina vingars styrka
jag lånar honom min sångarglädje
och Liv-ske-lov lyckas jag ibland
få honom att flyga
få honom att sjunga
jag ser hur glädjens ljus
släcker hans namnlösa längtan
mildrar hans djupa sorg
och en lust att kämpa vidare växer fram

Min fågel och jag flyger tillsammans
med en svart och en vit vinge
men slutet på färden vet vi:
min fågel och jag störtar tillsammans —

Tandvärk vid gravens rand

av Elsa Grave

Som en farbar väg
i ett råttätet landskap
ligger tandrad efter tandrad
och låter minnena rulla
över tänder som inte
längre finns kvar
men varje fördjupning
är ett sår
efter en fallen tand
ur det förgångna

Minnenas hjul rasslar
genom sitt råttätna landskap
och utplånar varje fördjupning
efter en rutten tand
en fallen tand
tills bara ett mörker återstår
som längst ner
i ett obotligt bensår
under en svart sårskorpa
som håller fast
ett förvirrat hjärtmotstånd
inom så mycket obegriplig värk
som växer in genom
tandradernas sårkanter
och stannar
mellan råtthål och hjärtslag

En lyhörd trubadur

Foto: Kjell Ekman 1985

Lyhörd är ett av de största honnörsorden för Tor Bergner, broder Tor, årets trubadurpristagare. Med lyhörd menar han inte bara den bokstavliga, musikaliska innebörden utan något mycket mer: medkänsla, medmänsklighet. Det är den egenskapen han sätter högre än det mesta hos andra människor. Och som han menar var så djup hos Nils Ferlin.

Broder Tor själv är en sällsynt lyhörd trubadur.

— Har du fått någon ton, broder Tor, frågade Nils Ferlin ofta när han bett om en melodi till en dikt, och broder Tor svarade lika regelbundet: "Om jag bara kan och du gillar mitt jobb". Och oftast fick tonsättaren sin ton som — ibland i gemensamt genomgången och förbättrad upplaga — också vann poetens gillande.

Det kunde ta sin tid. Den rätta tonen till dikten "Stjärnorna kvittar det lika" letade broder Tor förgäves efter under lång tid. Så kom den plötsligt, inspirerad av klockorna i Storkyrkan. Lycklig ringde tonsättaren till poeten som för tillfället befann sig i Göteborg och sjöng upp melodin. Och förbrukade sitt samlade (och begränsade) kapital av växelmynt, varpå poeten fick ringa tillbaka från Göteborg ett oändligt antal perioder, till dess alla i det som vanligt stora sällskapet kring Nils Ferlin fått lyssna.

Lyhördheten är verkligen en egenskap som de två delar. Hur många Ferlin-dikter som broder Tor egentligen tonsatt, har han själv svårt att hålla reda på. Till de mest kända och uppskattade hör "Nattkvarter", "Av ständig oro", "En ollonborr är varenda fråga" och "Gammal visa — En skål, I bröder".

Att broder Tor verkligen har hittat den rätta tonen till så många av Nils Ferlins dikter, förefaller väl alldelse klart för oss musikaliska amatörer. Men vi är i gott sällskap. Så här skrev en sådan auktoritet som Hans Eklund i "Vi" för en del år sen: "Det är naturligtvis inte lätt att skapa i skuggan av två sådana namn som Nils Ferlin och Lille Bror Söderlundh, men Tor Bergner har föga att frukta." — Ett högre betyg kan svårligen tänkas.

Tor Bergner visste redan som mycket liten att det var musiken han ville ägna sitt liv. Nio år gammal (han är född 1913 i Luleå men bodde under uppväxttiden i Härjedalen, som han betraktar som sitt hemlandskap) började han spela fiol och senare klarinett, delvis tillsammans med modern som tidigare varit pianolärarinna. Småningom övergick han till gitarren som han sedan dess förblivit trogen.

Men vägen till musiken var lång och stenig. Han gick i Kristinehamns Praktiska Skola för att ta realen men tröttnade av olika skäl och gick direkt ut i arbetslivet. Vad han ville vinna var livserfarenhet, säger han själv, och sådan fick han onekligen av olika sorter. Han provade på ungefär lika många yrken som Nils Ferlin något decennium tidigare: han arbetade på fabriker och i skogen, han tjänstgjorde som lantmätertekniskt biträde, han ringmärkte kungsörnar och andra fåglar i de härjedalska skogarna och han spelade i orkestern på välkända Lindgrens tivoli. Som ett slags parallell till Nils Ferlins bekanta visitkort med yrkesbeteckningen "Jack of all trades" tryckte Tor Berger småningom sitt eget med den för honom typiska galghumoristiska befattningsbeskrivningen: "Leg. ortoceratit". Och som många andra bröder i ordets och tonernas tjänst gick han till och med på luffen.

När Tor Bergner efter långa vandringsår steg av tåget på Stockholms Central och fördjupade sig i Klara, var den senare så omskrivna Klara-bohèmen fortfarande en levande realitet. Fortfarande fanns här den brödraskara (med någon enstaka syster) som levde på kaffe och (ibland) smörgås och pilsner på alla ölcaféerna, där några av dem hade sin ordinarie arbetsplats med papper eller ritblock, och varifrån de då och då ryckte ut till tidningsredaktionerna i kvarteret intill för att nasa en dikt eller en teckning. Och fortfarande var det kring Nils Ferlins markanta gestalt som de gärna samlades. I trollkretsen kring honom drogs Tor Bergner in på ett alldeles självklart sätt, och nu började hans egen tonkonst och hans egna melodier att blomma ut på allvar.

Det var hårda år för sådana som idag så vackert och välordnat kallas kulturarbetare. Många av Klara-bröderna hade bara en dragig och trång vindskupa eller ett tillfälligt rum på något av de billiga småhotellen. Många hade inte ens det, bara en kall trappuppgång eller en sandlåda i en park. Tor Bergner har upplevat alla varianter och haft även särdeles "dragiga" adresser, för att låna Nils Ferlins sätt att uttrycka saken.

Det var som sagt hårda år i Klara, och Tor Bergner vill långtifrån idealisera den tiden och den tillvaron. Men han berättar gärna också om de glada stunderna och om de ljusa minnena av ett kamratskap som höll genom år och vedermödor.

Må det till sist tillåtas skrivaren att bli en aning mer personlig än vad konventionen måhända föreskriver — särskilt som vi i Nils Ferlin-Sällskapet och i Poste Restante aldrig varit påfallande konventionella.

Broder Tor är förvisso en mångsidigt begåvad människa. Men utöver allt annat har han en helt unik begåvning i fråga om vänskap. Den som har förmånen att kunna räkna sig till hans nära vänner, vet vad jag talar om. — Och den som dessutom har fått uppleva att sitta hos honom i det vackra gamla kulturhuset på Skinnarviksbergets sluttning med den vidunderliga utsikten ut över Riddarfjärden nedanför och höra honom sjunga "Nattkvarter" eller "En skål, I bröder" till sitt eget djupt originella gitarrackompanjemang — han eller hon har fått lära sig något inte bara om det gamla Klara, inte bara om ett lika omistligt som väl förvaltat kulturarv, utan om en varm och medmänsklig broder, om en lyhörd trubadur.

Gunnar Larson

BOKEN

av Ebba Ehrenborg

Jag gjorde något fult igår
jag köpte en bok
som jag aldrig tänkt läsa
bara för att den var snygg

och frakturstil var det

det är nästan det värsta
jag vet
en gammal tysk översättning
från ryskan

men oj vad snygg den var

och det är väl min sak om
jag vill glädjas för en femma

TACK ARNE!

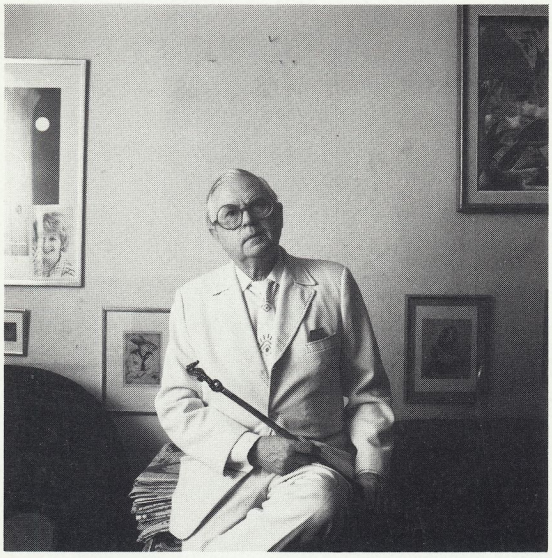

På lektionerna i Schartaus handelsgymnasium pratade han mycket om Ferlin. Han var lärare i handelskorrespendens men ansåg att det var viktigare att eleverna lärde sig något om de stora poeterna och författarna.

Alltså berättade han om livet i Klara, läste dikter av Ferlin men också av de stora kanonerna ute i världen.

— Då sa jag till Hemmingway, kunde han säga.

— Mera, ropade vi.

På nätterna skrev han böcker och gjorde översättningar av Sartre, Jaques Prévert, Colette och Henri Michaux.

Han brukade säga: om man sover mer än fyra timmar per natt får man inget uträttat.

Det enda vi tyckte var konstigt var att en så fantastisk person var lärare. Han skrev den första boken om Nils Ferlin: Ferlin, ungdomsåren, 1942. Han hade vidare backat upp Fridegård på trettiotalet, han hade översatt Sartres bibel till svenska: Är Existensialismen En Humanism?, den stora kult-boken i slutet av fyrtiotalet.

Varför satt han på Schartau och inte i Akademien, frågade vi oss.

Nu efteråt inser man att han kanske var lite för lättsinnig för det tunga svenska kulturlivet . De fick inget grepp om honom. Han översatte spanjoren Jiménez till svenska, vilket renderade Jiménez ett nobelpris, medan Arne på sin höjd lyckades få någon termins tjänstledigt för att göra nya böcker.

Han skrev en bok om Stockholms krogar och nattklubbar, följd av en exklusiv och smal tolkning av Henri Michaux, varvat med en kåserisamling: Konsten att bli förförd.

Så höll han på i hela sitt liv. Inget var för stort eller för smått. Hans första bok blev en övningsbok i engelsk formlära 1941, hans näst sista bok blev Största Cocktailboken, en verklig bestseller, för vilken han lyckades få avdrag i deklarationen för alla cocktail-provningarna.

En sådan person är helt enkelt inte tillräckligt seriös!

Men magister Häggqvist hann ge ut åttio böcker. Han drev ett eget förlag, Ars förlag, han ledde de legendariska debatterna i klubb 44 i Gamla Klara. Efter en av de fantastiska sagostunderna i Scartau, då vi egentligen skulle ha lärt oss skriva handelsbrev, sa vi till honom:

— Magistern, du måste skriva dina memoarer!

Det var 1953. Memoarerna blev det sista han gjorde: Nästan Hela Sanningen, som kom ut förra året.

Där säger han på ett ställe: Jag har varit måttlig med sprit, jag har älskat wienerbröd och kvinnor.

Det är såna lärare ungdomen behöver!

Lars Westman

Den Stora Kometen

Snart — som I alla veten,
kommer den stora kometen!
("Vaxkabinett" i samlingen Goggles)

Den Stora Kometen som bilden av den lilla människans, av Lundströms ängslan för Livet och för Döden, som bilden av livsångesten har Nils Ferlin tecknat på ganska många håll i sin diktning. I "Djurgårdsmässa" går det framåt för både Andersson och Pettersson

"men stackars lille Lundström
han sixar som förut
och ängslas för den stora
kometen."

Och i "Den stora kometen" (liksom övriga nämnda dikter ingående i "Goggles") var byfolket till den grad ängsligt inför detta märkliga himlafenomen, att man tyckte det var / tid att "varda religiösa" och "väga rätt i handelsbon / i nästan fjorton dagar." Till dess man ansåg faran vara över "och skrattade i fulla drag / åt ryktena som löpo."

Nils Ferlins syster Ruth Hladisch har (i "Nils Ferlin, en minnesbok" 1978) berättat om vilket intryck Halleys berömda komet 1910 gjorde på många människor och inte minst på den då 12-årige brodern. Men än mer betydde den för judebarnen i Klara i Karlstad, som syskontrion Ferlin hade till kamrater och på sätt och vis grannar i synagogan tvärs över gatan. Inför kometens ankomst kom de och tog adjö, innan de fick "gå till sängs rentvättade och fina för att värdigt möta slutet". Efteråt blev de utskrattade i kamratkretsen, men Nils gick lös på skrattarna och skrek: "Det där är ingenting att flina åt!"

Ännu så sent som 1910 var det förvisso inte bara små barn som var förskräckta inför Den Stora Kometen. Fortfarande var vidskepelsen stor och stabil, även om många tappade respekten för det påstådda järtecknet, när man med blotta ögat kunde se att kometen flera gånger faktiskt tappade "svansen".

Halleys komet som med perfekt precision passerar jorden vart 76:e år, har bokstavligen Ur-gamla traditioner som himmelsk skräckpropaganda. På lertavlor från Ur och andra babylonska städer i British Museum i London har man nyligen upptäckt anteckningar om den olycksbådande himlakroppen vid dess besök i vårt omedelbara grannskap åren 164 och 87 f Kr. Och besöket dessförinnan år 240 f Kr finns noterat i urkunder hos det folk som hade ännu äldre astronomiska och astrologiska traditioner än i Babylon: kineserna.

Halleys komet, med minst 45 kända återkomster bättre känd och mera berömd än någon annan, har fått sitt namn efter Sir Edmond Halley (1656 - 1742) som var den förste att förutsäga dess återkomst på juldagen 1758. Under seklernas gång har dess uppdykande satts i samband med världshistoriskt omvälvande händelser. Den visade sig år 1066, när Wilhelm Erövraren i slaget vid Hastings definitivt ändrade hela Englands historia. Den räddade Europa när den dök upp 1456 och pekade rakt mot nymånen, symbolen för de mot Centraleuropa framvällande turkarna, som förfärade tappade all stridsmoral och fick se sin invasion av Västerlandet slutgiltligt stoppad.

Nu dyker alltså Den Stora Kometen upp igen och syns tydligast från jorden i februari 1986. Det kunde redan kineserna och babylonerna räkna ut för tusentals år sen. Vad de inte kunde, det genomförs nu av deras sentida efterföljare, dagens astronomer och rymdtekniker. Redan den 2 juli i år sändes en rymdsond upp med en Ariane-raket för att den 13 mars 1986 (fyra veckor efter det att kometen syns bäst av oss vanliga dödliga) förhoppningsvis träffa rakt i kometens kärna. Rymdteknikerna räknar i praktiken

Forts. sid. 14.

Ann Margret Dahlquist-Ljungberg: "Den Stora Kometen".

"Den Stora Kometen", forts. från sid. 12.

med en till den grad obetydlig miss som "några tusentals kilometer".

Den relativa hastigheten mellan sonden och kometen blir 60 km i sekunden. Därför kommer observationer och mätningar att kunna utföras under bara fyra timmar. Data från sonden tas emot i en kontroll i Australien och överförs via satellit till kontrollstationen i Darmstadt, Västtyskland.

Bakom rymdsonden står ESA (Europeiska rymdstyrelsen) som döpt undersökningen till Projekt Giotto efter den florentinske mästaren Giotto di Bondone. Han målade 1303 en fresk av de tre vise männen och Jesusbarnet, där han bytte ut Betlehemsstjärnan mot Halleys komet.

ESA:s rymdsond Giotto blir inte ensam i jakten på Den Stora Kometen. Sovjet har sänt upp två sonder mot Venus, som ska fortsätta mot kometkärnan. USA och Japan har också var sin sond på väg, och dessutom blir den amerikanska rydskytteln inkopplad i sammanhanget.

Det är alltså enorma tekniska och ekonomiska ansträngningar som riktas mot himlen av dagens människa, "den obetvingliga människan". Man kan ana Nils Ferlins en aning vemodiga men framför allt ironiska kommentarer till denna jakt på, vad forskarna anser vara en massa kilometerstora isklumpar med kosmiskt grus, en samling förvuxna smutsiga snöbollar. Han skulle inte ens behöva skriva någon ny dikt — bara citera slutraderna i "Gudarna väcktes" (i samlingen Barfotabarn):

8.842 meter,
8.843 meter!
närmare gud,
stadigt närmare gud,
lyfter sig människan,
den obetvingliga människan,
och kastar ner cigarrettstumpar
på Edelweisern.

Gunnar Larson

LJUG MIG...

av Holger Lewin

Du katt som ligger
vid mina fötter
om natten —
spinn mig en visa
och ljug mig
en saga
om år som aldrig
har gått...

Ur författarens nyutkomna bok "Kattens klara öga", ett urval dikter och noveller, Noteria förlag.

Ferlingruppen i Filipstad

Gruppens initiativtagare musikdirektör *Jörn Granberg* berättar i korthet om verksamheten.

Varje år kommer stora skaror besökare, och många undrar: "Finns här något mer om och kring Nils Ferlin och hans anknytning till Filipstad?" Detta var upphovet till, att det sommaren 1982 samlades några Ferlinintresserade personer kring idén att bilda en Ferlingrupp, med målsättning att sprida kunskap om skalden Nils Ferlin, hans person och diktning, och försöka få till stånd en permanent Ferlinutställning i Filipstad.

Man enades även om att arbeta med olika former av kulturprogram med Ferlinanknytning.

Gruppen bildades officiellt i februari 1983, med Ingrid Berg som ordförande. Samtidigt arrangerade man sitt första program, som kom i samband med utgivningen av Ferlinfrimärket.

Ferlingruppen har arrangerat och medverkat i en rad kulturprogram, både i Filipstad och på andra platser, tillsammans med bl a Gunde Johansson, Tor Bergner, Gunnar Turesson, Ove Engström och Kroppakören.

Mest uppmärksammat av gruppens program har nog Rolf Mårths drömspel "På Fabians tid" blivit. Det hade premiär i Filipstad den 21 januari 1984, med Jan Wikner i huvudrollen som Busen Fabian/Nils Ferlin. "På Fabians tid" har därefter framförts vid Oxhälja 1984 och 1985. Detta hoppas man kunna göra till en tradition.

Insamlandet av material till en Ferlinutställning, med tonvikt på Ferlin och Filipstad, har givit gott resultat. En hel del intressant material, bl a unika bilder, har ställts till gruppens förfogande. En stor del är gåvor, och annat har lånats ut för avfotografering och kopiering.

Ferlingruppen har lovats plats med sin Ferlindokumentation i Museet Kvarnen, ett museum som Filipstads kommun inom den närmaste tiden ämnar inviga.

I utställningen dokumenteras Ferlins skoltid, revydirektören Fabian och hans revyvisor och mycket annat, varav man särskilt kan nämna

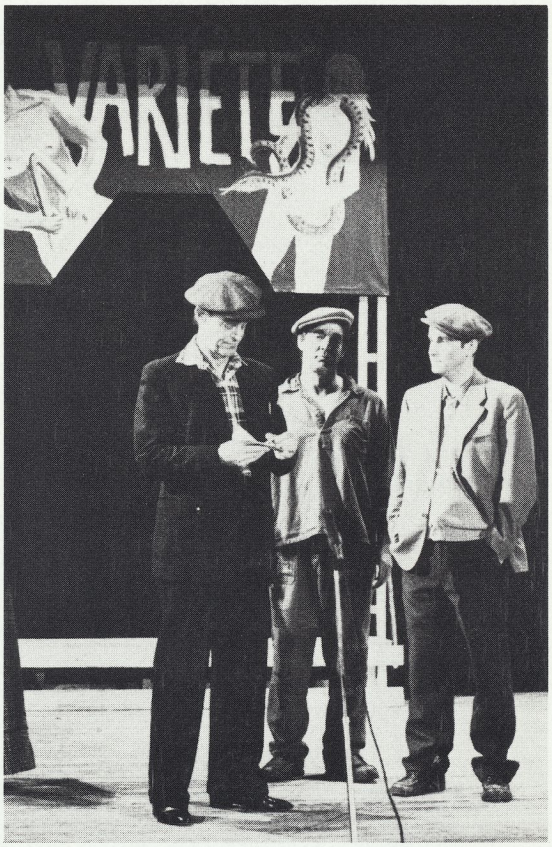

"På Fabians tid." Marknadsscen, Fr. v. Busen Fabian/Nils Ferlin, Rallar-Anton och Ivan Speleman, d v s Jan Wikner, Stig Lindström och Rolf Mårth.

Ferlins samarbete med kompositören Albin Fernström, vilket resulterade i ett tiotal verk.

Ferlingruppen vädjar till alla Ferlinvänner, med i sammanhanget intressant material, att höra av sig till ordföranden Ingrid Berg, Engelbrektsgatan 2 A, 682 00 Filipstad, tel 0590-109 89, och riktar ett stort tack till alla som genom bidrag, upplysningar och stöd hjälpt gruppen i dess arbete.

RESULTAT

Att det verkligen blir resultat av Ferlingruppens verksamhet framgår med all önskvärd tydlighet av höstens förteckning över nya medlemmar. Av totalt 42 personer (och 1 ständig medlem) kommer bortåt hälften eller 17 medlemmar från Filipstad, Lesjöfors och Grythyttan.

Ur Ferlin-gruppens arkiv

Ovan: *Ett — Poste Restante veterligen — hittills opublicerat klassfoto från Samrealskolan i Filipstad. Bokstavligen i centrum och prydligast av alla: Nils.*

Nedan: Honoraret för "alla rättigheter att utgiva i obegränsat antal" för två välbekanta valser från Albin Fernström var milt talat blygsamt.

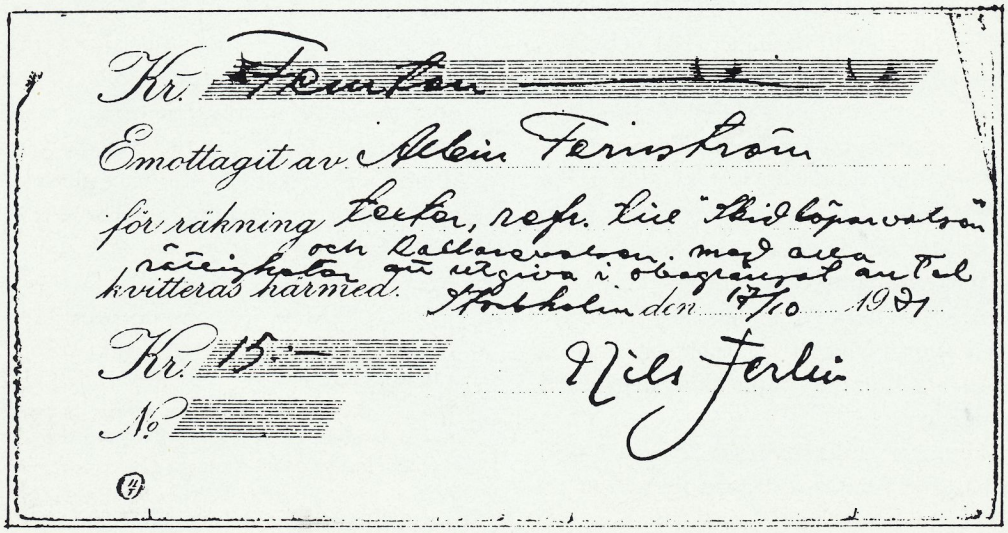

Kr. Femton

Emottagit av Albin Fernström

för räkning texter, refr. till "Skidlöparvalsen" och Kallarevalsen, med alla rättigheter att utgiva i obegränsat antal kvitteras härmed. Stockholm den 17/10 1921

Kr. 15.—

Nils Ferlin

No

Ferlin-kupletter i faksimil

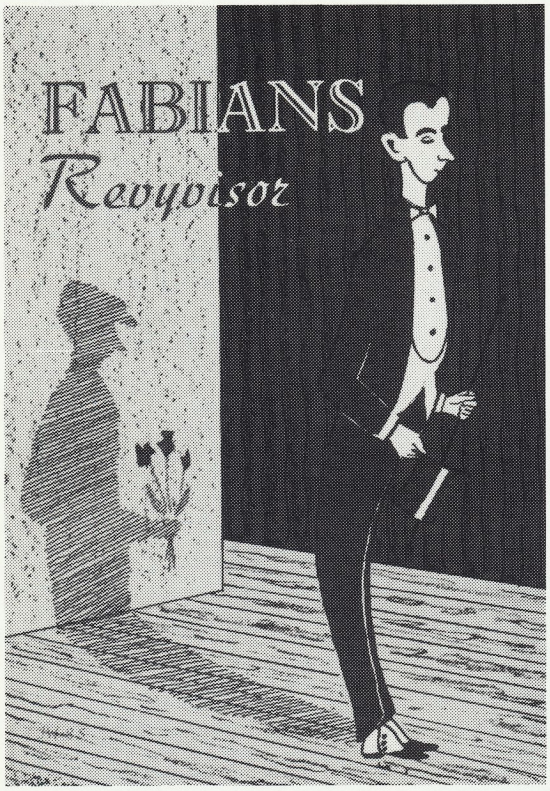

Som bekant skrev Nils Ferlin inte bara schlagertexter långt innan hans första diktsamling "En döddansares visor" kom i tryck 1930. Han gav ju också ut de högeligen lokala Filipstadstidningarna Påskhälja, Oxhälja och Julhälja och dessutom en rad kupletthäften till sina revyer i ungdomsstaden under 1920-talet. Nu har "Fabians Revyvisor" med samtliga elva kupletthäften från tiden 1918—1930 tryckt i faksimil givits ut på Bronells Tryckeri i Filipstad. Knut Warmland och tryckeriets chef direktör Einar Lidberg har jagat de ytterst få existerande kupletttexterna på forskningsbibliotek och hos privatpersoner. Den förre svarar också för kommentar och register över alla som vän- respektive nidporträtterades i kupletterna.

Att så få exemplar finns kvar av de små trycksakerna är inte så underligt. Upplagorna rörde sig ofta om bara 200 ex. Idag är de mycket svåra att hitta i reproducerbara exemplar på forskningsbiblioteken. Men Einar Lidberg var klok nog att ta kontakt med Nils Ferlins förste biograf, framlidne Arne Häggqvist, som hade samtliga kända kupletthäften i perfekt skick för faksimiltryck i sina samlingar. Där fanns t o m ett ettbladstryck, "Grosshandlare Viktor", som länge varit helt okänt men som nu självfallet ingår i den nya samlingen.

För alla Ferlin-älskare är den nya boken givetvis ett ovärderligt komplement till de tryckta diktsamlingarna från 1930 och framåt. Särskilt som dessa kupletthäften, när de någon gång förekommer på bokauktioner, betingar svindlande priser.

"Fabians Revyvisor" kostar 98 kr i bokhandeln. Arvodet för författarrätten tillfaller med släktens goda minne Ferlin-gruppen i Filipstad.

FERLIN PÅ FILIBJUR

Filibjur-veckan i Filipstad inleddes den 21 juli som sig bör med en Ferlin-festival i regi av Ferlin-gruppen. Jan Wikner och Rolf Mårth hade fått en högst väsentlig förstärkning i form av Broder Tor (Bergner). Programmet omfattade en rad Ferlin-visor, utdrag ur "På Fabians tid" och bl a "Dä' fan va' dom lever uti Filipsta'" från revyn"Filipstad-Himlen" (1922), numera tillgänglig i den nya bok som nämns här bredvid. Jörn Granberg med sin orkester medverkade med flera egna Ferlin-tonsättningar.

— En föreställning av mycket hög kvalitet inför en mer än fullsatt salong. GL

Fr v Broder Tor, Rolf Mårth och Jan Wikner trollband 250 sittande och många stående entusiastiska åhörare.

"MARKEN" I FILIPSTAD

OXHÄLJA 1985

FERLIN-GRUPPEN ger:

1 Fabian på affisch ...

2 ... och på scenen i Jan Wikners kongeniala gestaltning.

PÅ FABIANS TID

Drömspelet "På Fabians tid" uppfördes för tredje gången på Oxhäljas marknadsafton i Filipstad den 6 september. Trion som i första hand bär ansvaret för och äran av spelet fanns åter på scenen: författaren av detta mycket effektfulla och verkligt originella stycke visteater *Rolf Mårth*, den långt utöver amatörmässiga huvudrollsinnehavaren *Jan Wikner* och den lyhörde dirigenten och Ferlin-tonsättaren *Jörn Granberg*.

Möjligen är det långsökt, men kanske kan man i någon mån ge skulptören K G Bejemark äran av spelets tillkomst. Hans geniala skaldesoffa i Snobbrännan vid Skillerälvens strand är bokstavligen grunden för Fabian Ferlin och hans tankar och drömmar på scenen.

Rolf Mårths idé — som han själv säger att han burit på länge — kunde förverkligas i och med Ferlingruppens tillkomst i början av 1983. Spelets uppläggning är lika naturlig och självklar som idén är originell. Nils Ferlin sitter där på soffan och minns, när han kom åter till sin ungdoms stad som staty. Och helt naturligt drömmer han sig tillbaka till 20-talets Filipstad, då han förvisso inte hedrades vare sig med skulptur eller på annat sätt av stadens fäder. Som bekant föreslog han själv en gång på pin kiv, att han borde hyllas med en ryttarstaty framför Stadshotellet, en lokal där man inte gärna släppte in honom på 20-talet. Nu i drömmen får han tillträde till (den relativt) eleganta matsalen och hör småstadsnoblessen undslippa sig sina småskurna enfaldigheter, bla a rådman Dahl, rättvisans höge beskyddare som en gång i det närmaste begick justitiemord på den unge Nils Ferlin.

Men de ljusa minnena väger över. I drömmen träffar Fabian Ferlin både Ivan Speleman och Rallar-Anton liksom musikhandlare Fernström.

Samtliga på scenen genomförde sina roller med inlevelse och ofta med stor säkerhet. Men Jan Wikner i titelrollen som Fabian Ferlin var helt enkelt magnifik, en durkdriven skådespelare i både spel, sång och plastik. Och framför allt: han textar så att man hör varje bokstav.

GL

EL VIAJE DEFINITIVO

Juan Ramón Jiménez

... Y yo me iré. Y se quedarán los pájaros
cantando;
y se quedará mi huerto, con su verde árbol,
y con su pozo blanco.
Todas las tardes, el cielo será azul y plácido;
y tocarán, coma esta tarde están tocando,
las campanas del campanario.
Se morirán aquellos que me amaron;
y el pueblo se hará nuevo cada año;

y en el rincón aquel de mi huerto florido y encalado,
mi espíritu errará, nostáljico...
Y yo me iré; y estaré solo, sin hogar, sin árbol

verde, sin pozo blanco,
sin cielo azul y plácido...
Y se quedarán los pájaros cantando.

DEN SISTA RESAN

av Juan Ramón Jiménez

...Och jag skall bryta upp. Min trädgård skall stå kvar
med sitt gröna träd och med sin vita brunn
och fåglarna skall sjunga som förut.
Var aftonhimlen skall bli blå och lugn;
och klockorna i tornet de skall ringa
så som de ringer just i kväll.

Och de som älskat mig skall dö;
och byn skall leva upp igen vart år;

och i en vrå av trädgården, som blommar inom kalkad mur,
där skall min ande irra omkring, i längtan...
Och jag skall bryta upp, bli ensam,
utan hem, utan mitt gröna träd, min vita brunn
och utan himmel blå och lugn...
Och fåglarna skall sjunga som förut.

(Tolkning av Gustaf Andborg)

OLOF ÖGREN SKREV

i föregående nummer av Poste Restante den både spännande och roliga artikeln om tillkomsten av Nils Ferlin-soffan i Filipstad under rubriken "Så gick det till".

Av svårutredd anledning föll hans namn bort i det sista korrekturet. Redaktören är svårt frestad att dölja sig och olyckshändelsen bakom den sedvanliga förklaringen "tekniska orsaker". Men måste nog — pinsamt förlägen — ta på sig den egentliga skulden.

NY BOK OM KLARA-LITTERATÖRERNA

"Klara-bohèmernas bästa" är titeln på en antologi av både poesi och prosa, som Lennart Bromander har sammanställt för utgivning som årets sista nummer i Litteraturfrämjandets serie "En bok för alla". Bland de 55 bidragen ingår självfallet något av Nils Ferlin, men tyngdpunkten ligger på något mindre kända författare. Också något romanfragment ingår. Boken utkommer omkring 20 november.

OM STYCKEGODS

Nils Ferlins gamle vän och sedemera testamentsexekutor *Evert Hasselqvist* har skrivit följande välmotiverade inlägg i Norrtelje Tidning nyligen:

Norrtälje kommuns turistavdelning har givit ut en liten fin, 8-sidig broschyr med många goda tips för en givande cykeltur genom historisk Roslagsbygd. Den rekommenderas varmt!

Men — den är behäftad med ett sakfel om Nils Johan Einar Ferlin, som ju från 1947 till sin bortgång 1961 var boende, kyrko- och mantalsskriven i fastigheten Västerlisa 5:3 eller Norrboda i Länna socken;här bodde också hans maka Henny kvar till sin död 1979. Och somrarna 1944-46 bodde de i en liten stuga vid Länna kyrksjö.

Nils Ferlin trivdes på sitt Norrboda, det har både han själv och Henny talat om. Och han ville gärna, att fler människor skulle få komma ut i Roslagsnaturen. Funderingarna omsattes också i handling. Dag Hannerz, som var lantmätare i Norrtälje, företog 1954 en avstyckning om 6 fritidstomter på Västerlisa 5:3. Till kartan över avstyckningarna hade Hannerz fogat en liten papperslapp, på vilken det stod: "Här kommer kartan över en del av Nils Johan Einars i Syninge styckegods med Hjärtliga hälsningar från Styckaren." Och den papperslappen och den upptagna handsken av Nils Ferlin, ett visitkort, har jag i min ägo. På visitkortet står: "NILS FERLIN, styckegodsägare, SYNINGE".

Inte småstyckegodsägare, som det står i cykelbroschyren.

EVERT HASSELQVIST

MARIA WINE

Skuggan av molnet

Utkom hösten 1984

"Med bävan och gripenhet läser man Maria Wines dikter om döden, men också med ett tacksamt leende över att tanken på intigheten kan locka henne till smittsam livsbejakelse".

Tommy Olofsson, Svenska Dagbladet.

"Skuggan av molnet avslutas med en svit svindlande vackra dikter tillägnade livskamraten och livsfadern Artur."

Peter Curman, Aftonbladet

BONNIERS

FEMTE FERLIN-TALLRIKEN

I slutet av november 1985 kan Du få tallrik nr 5 av de 6 tallrikarna i denna unika samlarserie. Serien är begränsad till 2 000 ex.

Marknadspriset hos återförsäljare är nu ca 160 kr, inkl moms. Medlemmar som beställer direkt från leverantören, minimum 5 tallrikar, betalar 85 kr plus moms. Frakt- och exp-avgift för postförskott *ingår* — valfri sortering. Enstaka tallrikar köper Du för 95 kr plus moms, plus exp-avgift 25 kr. Återförsäljare som köper lägst 10 tallrikar betalar 80 kr plus moms. Frakt ingår.

Betänk att tallriksförsäljningen är en förutsättning för att Ferlin-Sällskapets priser och stipendier på f n 50.000 kr / år skall bestå.

Beställ genom: Enström Trading Co AB, Box 57, 163 91 Spånga. Telefon: 08 / 36 29 20, Anders Steen eller Karin Nordell.

Nr 1

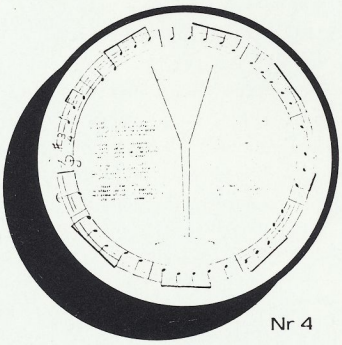

Nr 4

Nr 2

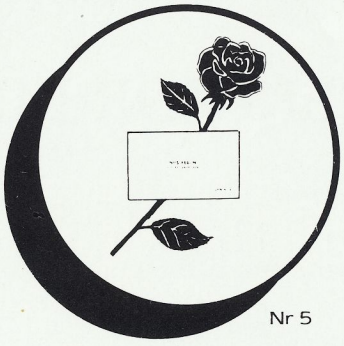

Nr 5

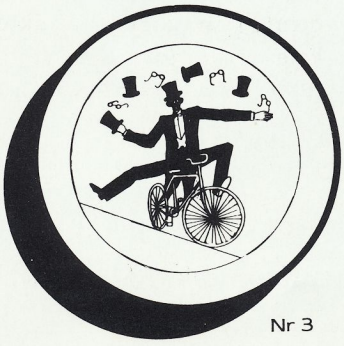

Nr 3

Nr 6

ÅRSMÖTET 1985

Jenny Westerström som under lång tid svarat för så många artiklar i Poste Restante, "spånor" från hennes arbete på en doktorsavhandling om Nils Ferlin, valdes med acklamation till Nils Ferlin-Sällskapets nya ordförande efter Sandro Key-Åberg.

På de tre platserna i styrelsen som stod i tur för val, omvaldes Curt Enström, Gunnar Larson och Olof Ögren. Bland övriga styrelseledamöter hade Edvard Matz avsagt sig fortsatt ledamotskap. På hans plats som ordinarie ledamot valdes Axel Liffner. Till suppleanter i styrelsen på två år valdes Esse Jansson och Eva-Lisa Lennartsson.

Till revisor omvaldes Sten Skanne och till revisorssuppleant Kerstin Malmström.

I valnämnden hade Karin Nordell undanbett sig omval, och i hennes ställe valdes Henry Iserman. Maj-Brit Carlson och Erik Midfalk omvaldes.

Stadgeenlig nominering av pristagare vidtog. Ett antal namn föreslog både till Ferlin-priset och till trubadurpriset (namnen nämns enligt praxis inte i protokollet utan noteras enbart för kommande styrelsesammanträde, där pristagarna utses). Medlemmarna påmindes om sin rätt enligt stadgarna att senast den 15 augusti skriftligt eller per telefon inlämna nya förslag till styrelsen.

Sällskapets ekonomi diskuterades. Skattmästaren Curt Enström förklarade att man — för att kunna i varje fall behålla prissummorna vid nuvarande nivå — måste höja årsavgiften från hösten med 10 kr. Han erinrade också om bortgångne medlemmen Arne Häggqvists förordnande att i dödsannonsen uppmana att i stället för blommor hedra vederbörande med en summa till Nils Ferlin-Sällskapet. Ett efterföljansvärt exempel, menade skattemästaren. — Det skulle senare visa sig att Sällskapet genom detta initiativ tillfördes ca 3.500 kr från ett 30-tal givare.

Ruth Hladisch föreslog att ett av de sedvanliga arbetsstipendierna borde förbehållas en recitatör. — Årsmötet hänvisade frågan till styrelsen.

Henry Iserman framförde ett tack från medlemmarna till styrelsen för det arbete den nedlagt under året.

Vice ordförande Olof Ögren framförde ett tack till Sandro Key-Åberg för de tolv år han suttit som Sällskapets ordförande.

Varpå man äntligen kunde bänka sig till årsmötesmiddagen, traditionellt välsmakande och lika traditionellt följd av högklassig underhållning. May Holmer läste egna dikter och sjöng några visor ur "Barfotabarn". Håkan Steijen sjöng Nils Ferlins "Om våren", Ruben Nilsons "Vårvisa" och en egen visa med den underfundiga titeln "En vardag i en ölutkörares liv". Bernt Törnblom bidrog med några egna tonsättningar av dikter ur "Barfotabarn".

Till det sedvanliga lotteriet som inbringade 2.000 kr, hade böcker skänkts av bl a Bengt Andersson, Ebba Ehrenborg, T S Giørloff och AWE/Gebers och konstverk av Nisse "Ritarn", Anne-Christine Lagerblad, Idun Lovén, Håkan Steijen och Enström Trading.

Direkt efter årsmötesförhandlingarna hade styrelsen under ett kort sammanträde fastställt Ferlin-prisets storlek 1985 till 25.000 kr och trubadurprisets till 10.000 kr. Tor Englund hade efterträtt Curt Enström som skattmästare, men Curt Enström kvarstod i egenskapen "styrelsens funktionär".

Sekreteraren

FERLIN PÅ SVENSKA OCH PÅ ENGELSKA

TVÅ SKIVOR MED FRED LANE

'SWEDISH SONGS'

Freds egna tonsättningar av Nils Ferlin och Dan Andersson

'TILL SOLUPPGÅNG OCH TILL LYCKA'

Freds tonsättningar av Nils Ferlin och Elmer Diktonius, med många tidigare ej tonsatta dikter av Nils Ferlin

Pris/skiva: 60 kronor inkl. porto 5 kronor går till sällskapet

Beställ på postgiroblankett, personkonto 451008 8851

NYA MEDLEMMAR
t o m 85-08-10:

Bergström, Greta, Riggväg 18, 133 00 Saltsjöbaden
Björn, Gunnar, Pl. 570, 682 00 Filipstad
Candert, Ellen, Tiundagat 39, 752 30 Uppsala
Carlbom, Ingegärd, Los Olivos 161, Campo Mijas 428, Fuengirola/Malaga, SPANIEN
Carldén, Carl, Kungsgat 2, 652 24, Karlstad
Cedrup, Lennart, Hantverkaregat 21, 654 00 Karlstad
Davidsson, Alice, Nylundsgat 5, 682 00 Filipstad
Eriksson, Anna-Lisa, Bronellsgat 3 B, 682 00 Filipstad
Frisk, Bror, Vasagat 17 C, 682 00 Filipstad
Granberg, Jörn, Färnebogat 26, 682 00 Filipstad
Hedefalk, Margaretha, Blomgat 3 D, 752 31 Uppsala
Hladisch, Johan, Skytteväg 18, 133 00 Saltsjöbanden
Höijer, Merja, Bergengat 27, 163 35 Spånga
Jansson, Mats, Olof Trätäljagat 11, 682 00 Filipstad
Johansson, ALf, S. Rydbergsväg 6 C, 443 00 Lerum
Johansson, Kristina, Plommonstigen 4, 571 00 Nässjö
Jönsson, Gunnar, Radhusgat 38, 682 00 Filipstad
Kapp, Ingegärd, Färnsjöväg 48, 682 00 Filipstad
Källander, Alice, Bergfotsväg 14, 183 40 Täby
Lagerblad, Per, Nybrogat 74, 114 41 Stockholm
Lindberg, Ylva, Tjärnudde, Pl. 5011, 680 96 Lesjöfors
Lindbärg, Nils Färnebogat 8, 682 00 Filipstad
Lindström, Stig, Ringväg 25, 682 00 Filipstad
Ljung-Persson, Olle, Pl 505, 290 34 Fjälkinge
Ljungdahl, Harriet, Strandkulleväg 3, 682 00 Filipstad
Löf, Bengt-Olof, Berslagsgat 6, 682 00 Filipstad
Malmström, Otto, Karlsroväg 30, 182 33 Danderyd
Nilsson, Börje, Tunväg 6 C, 761 00 Norrtälje
Nilsson, Karin, Mandelblomsgat 58, 521 00 Falköping
Nilsson, Roland, Pl 539, 433 76 Partille
Nyberg, Marianne, Bergsringen 11, 161 34 Bromma
Pehrson, Göran, Ö.Bergsväg 9, 710 60 Grythyttan
Petersson, Carl-Eric, Ringväg 9 B, 682 00 Filipstad
Peterson, Dagny, Hyttmästareväg 7, 284 00 Perstorp
Ranebratt, May, Tulegat 14, 172 40 Sundbyberg
Sjöstedt, Marica, Myrängsväg 10, 682 00 Filipstad
Stenman, Lennart, Strahlenbergsgat 23, 121 45 Johanneshov
Svensson, Algot, Linjegat 16, 260 34 Mörarp
Söderblom, Carl-Axel, Granbacksväg 9 D, 135 45 Tyresö
Wasell, Gösta, Sparrisbacken 35, 162 37 Vällingby
Westerdahl, Bo, Artistväg 7, 682 00 Filipstad
Öberg, Björn, Tenorgränd 38, 162 46 Vällingby

STÄNDIGT MEDLEMSKAP:

Gustavsson, Sven R, Box 2120, 183 02 Täby

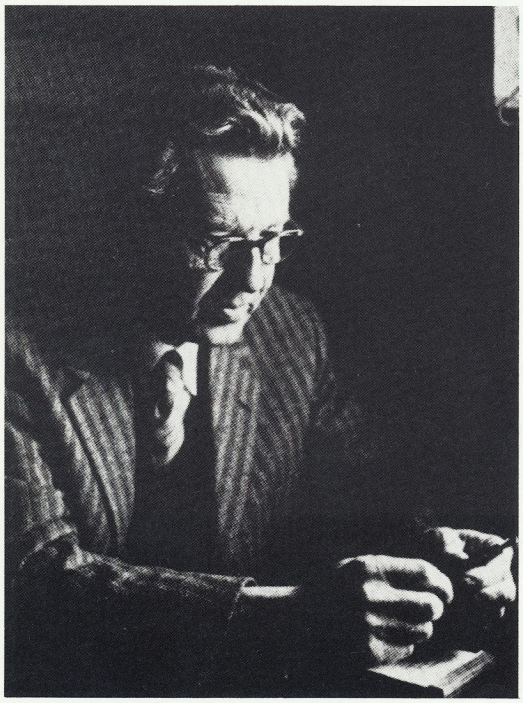

BOKEN OM OLLE SVENSSON

Av den uppmärksammade boken "Ljusmystikern i Sunnansjö" om 1967 års Ferlin-pristagare Olle Svensson, skriven av hans hustru Berna, finns ännu några ex kvar.

Boken innehåller 220 sidor intressant läsning av och om skalden plus fotografier, tonsättningar m m. Den kan beställas i bokhandeln, från förlaget eller direkt från författaren, Ö Storgatan 15 A, 771 00 LUDVIKA, tel 0240-187 05, pg 484 30 66-4.

Av de 98 kr boken kostar (exkl porto 10:50) går i det sistnämnda fallet 10 kr per bok till Nils Ferlin-Sällskapet.

"Hans dikter bärs av ett aldrig tynande ljus, en tro på livet, en optimism som är trovärdig därför att den har spirat ur lidandet." *(Tom Hedlund i Sv D)*

"Att på detta sätt återupptäcka en betydande diktare är att inandas uråldrig visdom, förnimma livets snabbt förrinnande ögonblick och ställas öga mot öga med livets tysta uppbyggande krafter, de som omärkbart och oavlåtligt verkar bortom strid och buller och som sätter sin sega inneboende styrka mot ondska och förstörelse." *(A. U. i SD)*

KALLELSE

Alla medlemmar hälsas välkomna till

utdelningen av årets pris

till MARIA WINE och BRODER TOR (BERGNER)

Måndagen den 21 oktober 1985 kl 19.00

i Sjöfartshusets festvåning, Skeppsbron 10, Stockholm.

Pristagarna presenteras och presenterar sig.

Efter utdelningen följer en enkel middag, bestående av crêpe med räkor, älgstek, öl, vatten eller ett glas vin och kaffe. Pris inkl service och garderob 150 kr.

Högst ca 100 deltagare, d v s de som först anmäler sig.

Anmälan om deltagande i middagen kan denna gång göras enbart genom inbetalning av 150 kr på pg 35 21 55-6. Beloppet måste vara Sällskapet till handa absolut senast torsdagen den 16 oktober.

Sång och uppläsning. Bok- och konstgåvor till det traditionella lotteriet är mycket välkomna.

Poste Restante Medlemsblad för Nils Ferlin-Sällskapet Nr 2, 1985

Styrelsens funktionär: Curt Enström, Nybrogatan 14, 114 39 Stockholm. Tel 61 66 79

På dagtid tel 36 29 20 (efterfrågas: Karin Nordell) Sällskapets postgiro: 35 21 55—6

Redaktör för medlemsbladet: Gunnar Larson, Åsögatan 70, 116 24 Stockholm. Tel 68 60 06

Tryck: Rundqvists Boktryckeri i Göteborg ISSN 0345—9519